

The Price of Human Dignity **in Halacha**

Demystifying the Halachic Process

Part 5

SCA 2020 Summer Learning

Clash of the Titans



ברכות י"ט:

אמר רב יהודה אמר רב: **המוצא** כלאים בבגדו פושטן אפילו בשוק, מאי טעמא אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' - כל מקום שיש חלול השם אין חולקין כבוד לרב.
תא שמע: גדול כבוד הבריות שדוחה [את] לא תעשה שבתורה. ואמאי? לימא: אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'! - תרגמה רב בר שבא קמיה דרב כהנא בלאו **דלא** תסור. אחיכו עליה: לאו דלא תסור דאורייתא היא! אמר רב כהנא: גברא רבה אמר מילתא לא תחיכו עליה, כל מילי דרבנן אסמכינהו על לאו דלא תסור, ומשום כבודו שרו רב



I think people are hungry for someone who will stand up on principle.

Rand Paul

2 Types of Permission



שם גדול כבוד הצריות שדוחה ל"ת שצתורה כיצ פי
ונקורת הש"ס וגליון הר"מ וזה שליט ויש עוד צצ"ל
ל"צ צ" והכא ונקום כבודו לא גזר צ" רצנן ע"ש צרש"י
ויש חילוק צ"ן הך דהתם לכל שאר הנקונות דצכל
הנקונות אחר רק גדול כבוד הצריות שדוחה כ"י ונזכח
דיש האיכר דרצנן אלא דכבוד הצריות דוחה ואילו צהך
דצ"ל אחר לא גזר צ" רצנן ונשנע דלא התחילו לגזר
כלל וע"ע צ"ה ה' אי ונת צ"ען שכי יתעסקו צו ישראל
והוא ג"כ ונקום דגדול כבוד הצליות שדוחה ל"ת שצתורה
פי רוקח ק"י ש"ח:

What Are You Supposed to Do?

Shulchan Aruch OC 312:1

משום כבוד הבריות התיירו לטלטל אבנים לקנח,
ואפי' להעלותם לגג עמו דהוי טרחא יתירה, מותר.



One Moment Please

מרדכי מסכת מועד קטן הלכות אונן סימן תתקב
תניא בפסיקתא וכן בפ"ה דמסכת מנחות היה מסתפר ושמע שמת לו מת
אחד הספר ואחד המסתפר גומר ושמא היינו טעמא דגדול כבוד הבריות
שדוחה ל"ת ומה שהספר גומר היינו בדליכא ספר אחר במתא



You Only Do This Once

Shulchan Aruch 339:4

ולא מקדשין. הגה: ויש מתירין לקדש היכא דאין לו אשה ובנים (ר"ת). ואפשר דה"ה הכניסה לחופה שרי (סמ"ג) ואע"ג דלא קי"ל הכי, מ"מ סומכין על זה בשעת הדחק, גם כי גדול כבוד הבריות; כמו שרגילין שלפעמים שלא היו יכולים להשוות עם הנדוניא ביום ו' עד הלילה, דעושין החופה והקידושין בליל שבת, הואיל וכבר הכינו לסעודה ולנשואין והוי ביוש לכלה ולחתן אם לא יכנוס אז; ומ"מ לכתחלה יש ליזהר שלא יבא לידי כך.



The Hearing Impaired

ציץ אליעזר ו'ו

למדנו מהאמור דהותרה איסור טלטול מוקצה משום כבוד הבריות שלא יתבזה האדם מגרמת אי הטלטול בעיני עצמו ובעיני הבריות באיזה דרך שהוא. וא"כ לפי"ז הרי נדמה דאין לך כבוד הבריות גדול מזה כמניעת בושה ובזיון מהחרש מאי שמעו לקול המדברים אליו, דאין לתאר גודל החרפה ובושת הפנים ואי הנעימות הנגרמת לו מדי בואו בין אנשים ובבהכ"נ והוא בודד לו, אינו מקשיב להנעשה, ולא יכול להשיב למה ששואלים אותו, באופן שאיכא בזה משום כבוד הבריות יותר מהנידונים האמורים, ועוד זאת, בבשתו זאת מעורב גם צער רב על ביטול תפלה בצבור ושמיעת קה"ת ואיש"ר וקדושה ובכדומה בביטול קיום חביל מצות קלות וחמורות, ולכן שפיר יש להתיר טלטול מוקצה משום כבוד הבריות גדול כזה ולהתיר לחרש לשאת בשבת מכונת - החרשים.



Living a Lie or Pay the Price

שו"ת נודע ביהודה מהדורא קמא - אורח חיים סימן לה

והנה שורש השאלה שאחד נכשל בא"א כמה שנים שלש שנים רצופות שהיה בביתה, ועתה נתעורר בתשובה ואשרי לו שתורתו עמדה שלא ישתקע בטומאה ונפשו לשאול הגיע שהוא עתהחתן האשה הזאת שנשא בתה אם מחויב להודיע לחמיו שיפרוש מאשתו הזונה או שתיקתו יפה כי המה אנשי השם ויש להם בנים חשובים בתורהובמשפחה יקרה ויש לחוש לפגם משפחה ומשום כבוד הבריות רשאי הבעל תשובה להיות בשב ואל תעשה שלא להודיע לחמיו כלל¹ ושוב שאל אמיתן הדין שמחוייב להודיע אם יודיע לחמיו ולא ישגיח אם מחוייב לבוא לב"ד ואם יש כח ביד הב"ד להכריחו לפרוש ע"ה וידוי של חתנו.



What an Honor!



יביע אומר ח:לב

ועכ"פ בני"ד יש לנו ספק ספיקא להקל, שמא הלכה כהרא"ש
והטור והתה"ד והרמ"א שבשוגג א"צ להודיעו במקום כבוד
הבריות, ולדעת הב"ח והתפארת שמואל גם הרמב"ם סובר כן,
ואת"ל שהלכה כהאחרונים שכתבו בדעת הרמב"ם להחמיר
בדאורייתא גם בשוגג, שמא הלכה כהפוסקים שברכה שא"צ אינה
אסורה אלא מזרבנן, ודמי לכלאים של דבריהם דאמרינן בהו גדול
כבוד הבריות שדוחה לא תעשה שבתורה, דהיינו לאו דלא תסור,
ושמא גם הרמב"ם מודה לשאר פוסקים דבשא"צ מזרבנן. וכנ"ל,
הילכך א"צ להודיע לאברך הזה שאשתו נתעברה מאיש אחר
והפילה קודם נישואיו עמה, כדי להפרישו מאיסור ברכה שאינה
צריכה בשוגג

Sticking out like a Sore Thumb

בית יוסף או"ח יגג:

ובתשובות אשכנזיות (תשו' מהר"ם דפוס סי' רפז) מצאתי כלשון הזה שאלת בני אם נפסק אחד מהציציות אם מותר להתעטף ולברך בשבת המברך בו מוציא שם שמים לבטלה דקיימא לן דארבע ציציות מעכבות זו את זו דלית הלכתא כרבי ישמעאל ומיהו אם הלך אדם לבית הכנסת ומצא טליתו שנפסקו החוטים ואינה מצוייצת כהלכתה ומתבייש לשנות מנהגו לישב בפני הקהל בלא טלית אפשר דמותר להתעטף בלא ברכה כדאשכחן בהקומץ רבה בכרמלית דרבנן גדול כבוד הבריות עכ"ל ואינו נראה לי דלא דמי יושב בפני הקהל בלא טלית לפושט טליתו בשוק



The Kohen's Family

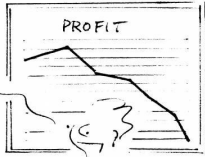
שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק א סימן רמט
משמע פשוט דהיתר בשביל כבוד הבריות הוא רק באופן שהוא בזיון כהא דלפשוט בגדיו בשוק במוצא
כלאים וכן צריך לומר בהא דאבל בא בטמאה באין עמו בטמאה משום כבודו שהיה זה בזיון להאבל כשלא
ילכו אחריו כדרך שרגילין לילך לאבלים אחרים. ולקראת מלכים כשלא יבואו לקראתו הוא בזיון במלכים.
וא"כ יש חלוק דאם הוא באופן דכשלא ילוהו הוא בזיון להמת יש להתיר... ואם אף כשלא ילוהו אינו בזיון
להמת אף שאיכא בזה כבוד יותר להמת אין להתיר מצד היתר כבוד הבריות



When the Going Gets Tough



WHEN THE GOING
GETS TOUGH, THE
TOUGH GET
A GOVERNMENT
HANDOUT



CARTOONSTOCK

Search ID: If0009

Cartoonist's signature

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן עז ומטעם שהוא כבזיון לה ויש בזה משום כבוד הבריות לא חששו, משום שאין בזה בזיון כ"כ דידוע לכל שהנשים הן נדות י"ב יום בכל חדש כשאינן זקנות ולא מעוברות וצריכין להתרחק מבעליהן באיזה דברים, ואדרבה הא הרבה היו לובשות בגדים מיוחדים לימי הנדות ומזה היו יודעות השכנות שהיא נדה אלמא שלא היו

מתביישות בזה. ומה שמתביישות כשהיא נמצאת עם אלו שאינן שומרות דיני התורה אין להחשיב בושת כזה לכבוד הבריות להתיר איסורים ואף לא מנהג ישראל בשביל זה, כיון דאדרבה טוב שלא תתבייש אף לפניהן בקיום מצות התורה



שולחן ערוך אורח חיים הלכות הנהגת אדם בבוקר סימן א ולא יתבייש (ה) ב מפני בני אדם (ו) [ד] ד' המלעגים עליו בעבודת השי"ת

Dead Fish



שו"ת משנה הלכות חלק ו' סימן רכג
ראה כמה בני תורה ובע"ב יראים שמקילים בזה
בטענה שמותר במקום שלא להלבין פני חבירו וי"א
כן בשם איזה ראשי ישיבה.

ולפענ"ד מה ששמע בשם ראשי ישיבה שיש בזה משום הלבנת פנים דברים אלו אסור
לשמעם ואף כי להאמינם ודברים בטלים הם ואטו נתיר לאדם איסור אביזרייהו דעריות
משום שאיזה חצופה פושטת לו יד אף אם תהי' אשה שאינה יודעת האיסור מ"מ אין
הוא מלבינה והיא היא שגרמה לעצמה הבושה (אם זה בכלל בושה היא) שלא ידעה
שזה איסור וח"ו בשביל זה להתיר דא"כ כמה וכמה איסורים ח"ו היינו מתירים ועיין
קדושין פ"א מוטב תיכספו בי עמרם בעלמא הדין ולא תיכספו מיניה לעלמא דאתי ועכ"פ
ח"ו להתיר שום איסור מטעם זה וכ"ש איסור אביזרייהו דעריות לדעת הרמב"ם ז"ל



Who Do You Work For Anyway?

רבנו בחיי זצ"ל בספר "חובות הלבבות" (שער יחוד המעשה פרק ה'). שפעמים מגיע היצר לאדם בטענות שעליו לשנות מההלכה כדי למצוא חן בעיני הבריות, והיצר כדרכו מביא ראיות לשיטתו מאמרות חז"ל המשבחות את האדם שרצוי בעיני הבריות. ויש להשיבו את מה שאמר חכם אחד בצוואתו לבנו: "בני, לפעול אצל כל הברואים שיהיו מרוצים ממך, זה אין ביכולתך, אך מה שכן ביכולתך הוא, להשתדל שהבורא יהיה מרוצה ממך, וכאשר יהיה מרוצה ממך, הוא יעשה אותך רצוי לבריות, כמו שכתוב: "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו" (משלי טז, ז).



תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כג עמוד א
תנו רבנן: הכל עולין למנין שבעה, ואפילו קטן ואפילו אשה. אבל אמרו חכמים: אשה
לא תקרא בתורה, מפני כבוד צבור.

Separate But Equal

ריבב"ן מסכת מגילה (מהד' בלוי) דף כג עמוד א
מפני כבוד הציבור. גנאי הוא לציבור שתבוא אשה ותקרא
(תוספות מסכת סוכה דף לח עמוד א - משום דרבים זילא בהו מלתא)

מור וקציעה סימן נה

היא עולה למנין שבעה הקורין בתורה. אלא שמ"מ אמרו שלא תקרא בצבור מפני כבוד
צבור... ואין אחר הסכמת הפוסקים כלום. אעפ"י שהיה מקום לומר לפמ"ש שיש להקל
לענין צרוף עשרה, יותר מקריאת התורה דלא אפשר אלא עם הצבור במקום אחד
ובמעמד אחד בתוכם ממש, משא"כ בצירוף לעשרה, דאפשר לאשה לעמוד מן הצד או
בחדר, ובחצר קטן הפרוץ במלואו לגדול, שבאופן זה כבר תוכל להצטרף עם שמירת
כבוד הצבור במקומו עומד, אף על פי כן אין לזוז מהכרעת הרב"י עדותו נאמנה



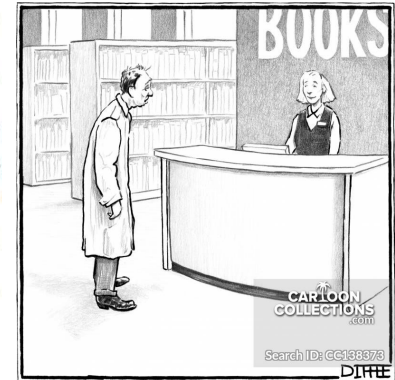
The Frimer Brothers

These arguments notwithstanding, we find it hard to accept this claim as more valid now than it was at the turn of the 20th century, during the periods of the World Wars, and again in the Fifties or Seventies. R. Aharon Lichtenstein has asserted that while there may well be *she'at ha-dehak* situations, these have to be judged on a case by case determination. To label a whole generation as *she'at ha-dehak* in order to permit [wholesale] leniencies reserved only for extreme situations would seem totally unfounded and uncalled for.²⁷⁵ Besides, *she'at ha-dehak* describes instances where a ritual **cannot** be performed because the congregants are not physically or halakhically **able** to do so, not because they lack the desire.²⁷⁶ On the contrary, millennia of Jewish history have taught us that we will not be able to preserve Judaism by watering it down. Over the past two centuries, others have tried this approach and failed – certainly over the long term. Yet Orthodoxy overall continues to thrive, to the surprise of some and the chagrin of others.



Going Back to the Books

One final observation is in order. Professor Haym Soloveitchik, in his now classic work “Rupture and Reconstruction,”⁴¹⁷ skillfully documented the gradual move in contemporary Orthodoxy from a mimetic halakhic tradition to a text-based tradition. He further noted the profound impact that this transition had on the move of contemporary Orthodoxy in the 20th Century towards greater *humra* (stringency). What we are now beginning to witness is a similar, but opposite, text-oriented movement towards greater *kula* (leniency). Thus, the establishment of partnership *minyanim* is an attempt to introduce novel practices not *explicitly* addressed in the codes. However, an in-depth analysis of the corpus of halakhic literature demonstrates that partnership *minyanim* are halakhically problematic despite their overt absence from the codes. We there-



“Do you have any why-to books?”

How Do We Stand on the Matter

ע"ד "המנינים המשותפים"



לדעתי, לא כל אברך שלמד בישיבה, או אפילו בכולל, או אפילו שהוסמך לרב, רשאי לחו"ד בפסק הלכה. דלהחשב "חכם שהגיע להוראה" בעיני לא רק שיהא לאדם ידיעות בכהת"כ, אלא גם שיהא האדם מאוזן בתלמודו. והשוה מש"כ בזה רבנו הגריד"ס ז"ל בשנת תש"ך (בס' דברי השקפה, עמ' רמ"ג) שמן הישיבות יוצאים לומדי תורה ושומרי מצות עד כדי דקדוק בקוצו של יוד של המסורה... בני תורה הלנים בעומקה של הלכה... אני מצטער על שלש תופעות שליליות... עוד לא זכינו לחנך גדולי תורה אמתיים

והנה קרא כתיב, רוחי אשר עליך, ודברי אשר שמתי בפִּיךָ לא ימוש וגו'. ורגילים העולם לומר,

שבאמריקא יש ביטוי באנגלית, שיש שני ענינים, יש את אות הדין (לעט"ר או"ו ט"ה ל"א) ויש רוח הדין (ס

פיר י"ט או"ו ט"ה ל"א), ורוחי אשר עליך הכונה על רוח התורה ורוח ההלכה, ודברי אשר שמתי בפִּיךָ הכונה

היא על "אות הדין", ועצם ההלכה, ולהנהיג הנהגות חדשות לא מספיק שיהי' לפי "אות הדין", אלא בעיני

 Jewish Daily Forward

['Partnership Minyan' Spreads Among Orthodox — and Rabbis Fire Back](#)

'Partnership Minyan' Spreads Among Orthodox — and Rabbis Fire Back ...
Rabbi Hershel Schachter, a yeshiva head at RIETS, has been the ...
Mar 5, 2014